

Sapientia

faciatis dilectas. donec ipsa velit. Que est ista q̄ ascendit de deserto delictis as-
fluens. inuixa sup dilectū suū? Sub ar-
lore malo suscitauit te. Ibi corrupta est
mater tua. ibi violata est genitrix tua.
Pone me vt signaculū sup cor tuū: vt
signaculū sup brachiū tuū qz fortis est
vt mors dilectio. dura sicut infernus
emulatio. Lampades ei? vt lampades
ignis atq; flammaz. Aque multe nō po-
tuerūt extinguere charitatē. nec flumi-
na obruent illā. Si cederit homo oēm
substantiā domus sue p dilectōe: quasi
nihil respiciet eam. Soror nra parua
et vbera nō habet. Quid facemus so-
rori nostre: in die qm̄ alloquēda est? Si
murus est edificemus super eum ppu-
gnacula argentea. Si ostiū est: ppinga-
mus illud tabulis cedrinis. Ego mu-
rus. et vbera mea sicut turr̄ is ex quo fa-
cta sum corā eo quasi pacē repiens. Ci-
nea fuit pacifico. in ea que habet ppos.
Tradidit eam custodib; vir affert pro
fructu ei? mille argēteos. Clinea mea
corā me est. Nille tui pacifici ⁊ ducen-
ti his qui custodiūt fructus eius. Que
habitas in hortis. amici auscultant fac-
me audire vocē tuā. Fuge dilecte mi et
assimilare capree hinnuloq; ceruorum
super montes aromatum.

Explicunt cantica canticorum.

Incipit prologus in librū Sapientie.

Iber sapie apud hebreos
nuscq; est. Un̄ et ipse stilus
grecam magis eloquenti-
am redolet. Hunc iudei
Philonis esse affirmant.

Qui p inde sapientie nominatur. qz in
eo christi aduentus qui est sapientia pa-
tris. ⁊ passio eius euidenter exprimitur.

Explicit prologus. Incipit
liber Sapientie. Caplm I

Fligite

iusticia q̄ iudi-
cat; terrā. Sē-
tite de dño i lo-
nitate ⁊ simpli-
citate cordis q̄
rite illū: qm̄ in-
uenitur ab his
q̄ non tentant

illum: apparet aut̄ eis qui fidem habēt
in illum. Peruerse enī cogitatōnes se-
parant a deo: probata aut̄ virtus corri-
pit insipientes. Qm̄ in maliuolā aiām
nō introibit sapientia: nec habitabit in
corpe subdito peccatis. Spūs enī san-
ctus discipline effugiet fictum. et aufe-
ret se a cogitatōib; que sunt sine intel-
lectu. et corripietur a supueniente ini-
quitate. Benignus est enī spūs sapien-
tie ⁊ nō liberabit maledictū a labijs su-
is: qm̄ renū illius testis est deus. et cor-
dis illius scrutator est verus. et lingue
eius auditor. Qm̄ spūs dñi repleuit
orbem terraz. et hoc qd̄ p̄tinet oīa scien-
tiam habet vocis. Propter hoc qui loq̄-
tur iniqua nō p̄t latere: nec p̄teriet il-
lum corriprensus iudiciū. In cogitatōib;
enim impij interrogatio erit: ser-
monum aut̄ illius traditio ad deum ve-
niet ad correptionē iniquitatum illius.
Qm̄ auris celi audit omnia. et tumul-
tus murmuratiōnū non abscondetur.
Custodite ergo vos a murmuratiōne
que nihil prodest. et a detractōne par-
cite lingue. Qm̄ sermo obscurus in va-
cuum non ibit: os aut̄ qd̄ mentitur oc-
cidit aiām. Nolite celare mortē in erro-
re vite v̄e: neq; acquiratis pditionem
in operibus manuum v̄eaz. Qm̄ deus
mortem nō fecit: nec letatur in pditio-
ne viuoz. Creatis enim vt essent oīa.
et sanabiles fecit nationes orbis terra-
rum. et non est in illis medicamentuz
exterminij. nec inferoz regnum in ter-
ra. Iusticia enī p̄petua est ⁊ immortal:
iniusticia aut̄ mortis acquisitio. Impij
aut̄ manib; ⁊ verbis accersierunt illam

et estimantes illā amicam. defluerunt
et sponsiones posuerunt ad illā: quā mor-
te digni sunt quā sunt ex parte illius. **II**

Iterunt enim impij: cogitantes
apud se nō recte. Exiguū et cū
tedio est tps vite nre. et nō est
refrigeriū in fine hoīs et nō est qui agni-
tus sit reuersus ab inferis. Quia ex ni-
hilo nati sumus. et post hoc erimus tā-
quā non fuerimus. Quā sumus afflatus
est in naribz nris. et sermo scintille ad cō-
mouendū cor nrm. Quia extinctus ci-
nis erit corpus nrm. et spūs diffundet
tanquā mollis aer. Et transibit vita nra
tanquā vestigiū nubis. et sicut nebula dis-
soluet. quā fugata est a radijs solis. et a ca-
lore illius aggrauata. Et nomē nrm ob-
liuionē accipiet p tps et nemo memoriā
habebit operū nroz. Umbre enim trāsit
est tps nrm. et nō est reuersio finis nri
quā signata est et nemo reuertit. Veni-
te igitur et fruamur bonis quā sunt. et vramur
creatura tanquā in iuuetute celeriter. Uti
no p̄cioso et vnguetis nos impleamus
et nō p̄treat nos flos t̄pis. Coronemur
nos rolis at̄que marcescāt: nullū p̄ratū
sit quōd nō p̄transseat luxuria nra. Nemo
v̄m exors sit luxurie nre. Ubiqz relinq̄-
mus signa leticie: quā hec est ps nra. et
hec est toz nra. Opprimamus paupes
iustū. et nō p̄camus vidue nec veterano
nec reuereamur canos multi t̄pis. Sic
autē fortitudo nra lex iniusticie. Quōd enim
infirmū est inutile inuenit. Circūueni-
am? igitur iustū quā inutilis est nob. et prius
est opibz nris et improp̄erat nobis p̄cā
legis. et diffamat in nos p̄cā discipline
nre. Promittit se scientiā dei h̄re et fili-
um dei se noiat. Fcūs est nobis in tra-
ductionē cogitationū nraz. Grauis est
nobis etiā ad videndū: quā dissimilis ē
alijs vita illius. et immutate sunt vie
eius. Tanquā nugaces estimati sumus
ab illo et abstinet se a v̄ijs nris tanquā ab
immūdicis: et p̄fert nouissima iustozū:
et gloria p̄rem se h̄re teū. Videamus
ergo si sermones illius veri sint. et ten-
temus que ventura sunt illi. et sciemus

que erūt nouissima illius. Si enim est ve-
rus filius dei suscipiet illū et liberabit il-
lū de manibz p̄tratorū. Contumelia et
tormento interrogemus eū: vt sciamus
reuerentiā eius et p̄bemus patientiā il-
lius. Nozre turpissima cōdemnemus
eū. Erit enim ei respectus ex sermonibz il-
lius. Hec cogitauerūt et errauerūt: exce-
cavit enim illos malicia eoz. Et nesciēt
sacramēta dei neqz mercedē sperauerūt
iusticie. nec iudicauerūt honorem aīaz
scāz: Quā deus creauit hoīem inexter-
minabile et ad imaginē similitudinis sue
fecit illū. Inuidia autē diaboli mors in-
trouit in orbem terraz: amiratur autē il-
lum qui su. et ex parte illius. **III**

Illoz autē anime in manu dei
sunt. et nō tanget illos tormē-
tū mortis. Uti sunt oculis in-
sipientiū mozi. et estimata est afflictio
exitus illoz. Et ab itinere iusto abierūt
in exterminū. et quā a nobis est iter exteri-
minij: illi autē sunt in pace. Et si corā ho-
minibz tormēta passi sunt: spes illoz in
mortalitate plena est. In paucis verati
in multis bñ disponēt: quā deus tenta-
uit eos. et inuenit eos dignos se. Tan-
quā aurū in fornace p̄bauit illos. et quasi
holocausti hostiaz accepit illos. et in tpe
erit respectus illoz. Fulgebunt iusti et
tanquā scintille in arundineto discurtēt.
Iudicabūt natōes. et dñabuntur plis
et regnabit dñs illoz in perpetuū. Qui
p̄fidūt in illo intelligent veritatē: et fi-
deles in dilectōe acquiescēt illi: quā do-
num et pax est electis eius. Impij autē
qm̄ que cogitauerūt correptionē habebunt:
qui neglexerunt iustum a domi-
no recesserunt. Sapientiam enim et dis-
ciplinā qui abijcit infelix est. et vacua
est spes illoz. et labores sine fructu et in-
utilia opa eozum. Mulieres eoz insen-
sate sunt et nequissimi filij illoz. Mas-
ledicta creatura eozum quā felix est ster-
ilis et incoquinata: que nesciuit tho-
rum in delicto. Habebit fructum in re-
spectione animarum sanctaz. Et spado
qui non operatus est per manus suas

Sapientia

iniquitate: nec cogitauit aduersus deū
nequissima. Dabit enim illi fidei donum
electū. et fors in tēplo dei acceptissima.
Bonorum enim laborum gloriosus est fructus et
que non cōcidat radix sapiētie. Filij autē
adulterorum in cōsummatione erūt et ab
iniquo thoro semē exterminabitur. Et
si quidē lōge vite erūt. in nihilū cōpu/
tabuntur. et sine honore erit nouissima
senectus illorum. Et si celerius defuncti
fuerint. nō habebūt spem nec in die agni/
tionis allocutionē. Nationes enim iniqui/
tate sunt cōsummationis. **III**

Quā pulchra est casta generatō
o cū claritate. Immortalis ē ei
memoria illius: quā et apud de
um nota est et apud homines. Cum pñs ē
imitant illā. et desiderant eam cum se
eduxerit. et in perpetuū coronata trium/
phat. incoquinatoꝝ certaminū pmi/
um vincens. Multigena autē impioꝝ
multitudo nō erit utilis. et spuria vitu/
lamina nō dabūt radices altas: nec sta/
bile firmamentū collocabunt. Et si in
ramis in tpe germinauerint. infirmiter
posita a vento cōmouebunt. et a nimie/
tate ventoz eradicabunt. Cōstringent
eum rami incōsummati. et fructus illo/
rum inutiles et acerbi ad manducandū
et ad nihilū apti. Ex iniquis enim oēs fi/
lij quī nascuntur testes sunt nequie aduer/
sus patres in interrogatōne sua. Iu/
stus autē si morte pōcupatus fuerit in
refrigerio erit. Senectus enim venerabi/
lis est. nō diuturna: neque annoz nume/
ro cōputata. Lani autē sunt senectus ho/
minis. et etas senectutis vita immacu/
lata. Placēs deo factus dilectus et vi/
uēs inter peccatores translatus est. Rap/
ptus est ne malitia mutaret intellectū
eius. aut ne fictio deciperet aīaz illius.
Fascinatō enim nugacitatis obscurat bo/
na et incōstantia occupatōne trasuertit
sensum sine malitia. Cōsummatas in
breui expleuit tpa multa. Placita enim
erat deo aīa illi. ppter hoc pperauit edu/
cere illū de medio iniquitatum. Populi
autē vidētes et nō intelligentes nec po

nētes in precordiis talia: quā gratia dei
et misericordia est in sanctos eius. et re/
spectus super electos illius. Cōdemnat
autē iustus mortuos viuos impios. et
inuentus celerius cōsummata longaz
vitā iniusti. Glidebunt enim sine sapie/
tis et nō intelligent quid cogitauerit de
illo deus. et quare minuerit illū dñs.
Glidebunt enim et cōtemnēt eum: illos
autē deus iridebit. Et erunt post hec de/
cedentes sine honore. et in cōtumelia
inter mortuos in perpetuū. Quā dirūpic
illos inflatos sine voce. et cōmouebit il/
los a fundamentis. et vsq; ad supremū
desolabunt. Et erūt gemētes et memo/
ria illoz periet. Clemet in cogitatione
peccatoꝝ suoz timidi. et traducēt illos
ex aduerso iniquitates ipoz. **V**

Uinc stabūt iusti in magna cō/
stantia aduersus eos qui se an/
gustauerūt. et quī abstulerūt la/
bores eoz. Glidētes turbabunt timore
horribili. et mirabuntur in subitatione
inspirate salutis gemētes pte angustia
spūs dicētes intra se: penitentiā agen/
tes et pte angustia spiritus gemētes.
Hi sunt quos habuimus aliquādo in/
teritum et similitudinē improperij nos
insensati vitam illoꝝ etiam abamus
insania. et sine illoꝝ sine honore. Ecce
quō cōputati sunt inter filios dei. et in/
ter sanctos fors illoꝝ est. Ergo errauim/
us a via veritatis. et iusticie lumē nō
luxit nobis. et sol intelligētie nō est or/
tus nobis. Lassati sumus in via iniqui/
tatis et pditionis et ambulauim⁹ vias
difficiles: viam autē domini ignorauim⁹
mus. Quid nobis pfit supbia aut di/
uitiarū iactantia quid contulit nobis.
transierunt omnia illa tanq; ymbra et
tanq; nūcius pcurres. Et tanq; nauis
quī ptransit fluctuantē aquā cuius cū p/
terierit nō est vestigiū inuenire. neque se/
mitam carine illius in fluctibus: aut auis/
que transuolat in aere cuius nullū in/
uenitur argumentum itineris illius:
sed tantū sonitus alarū verberans leuē
ventum. et scandens per vim itineris

aerē. cōmotis alis transuolauit. et post
hoc nullū signū inuenit itineris illius;
aut tanq̄ sagitta emissum in locū desti-
natū: diuisus aer continuo in se reclusus
est: vt ignoret trāsitus illius: sic et nos
nati cōtinuo desimimus esse. et virtutis
quidē nullū signū valimus ostēdere
in malignitate aut nostra cōsumpti su-
mus. Talia dixerūt in inferno hi q̄ pec-
cauerūt. qm̄ spes impij tanq̄ lanugo ē
que a vento tollit: et tanq̄ spuma graci-
lis q̄ a pcella dispigit: et tanq̄ fumus q̄
a vento diffusus est. et tanq̄ memoria
hospitis vnius diei p̄tereuntis. Iusti
aut in p̄petuū viuēt. et apud dñm est
merces eoz: et cogitatio illoz apud al-
tissimū. Ideo accipiet regnū decoris et
diadema speciei de manu dñi: qm̄ dexte-
ra sua teget eos: et in brachio sancto suo
defendet illos. Et accipiet armaturam
celus illius: et armabit creaturā ad v-
tionē inimicōz. Induet p̄ thorace iusti-
ciam: et accipiet p̄ galea iudiciū certū.
Sumet scutū inexpugnabile equita-
tem: acuet aut virā irā in lanceā: et pu-
gnabit cū illo orbis terrarū cōtra insen-
satos. Ibiūt directe emissiones fulgur
et tanq̄ a bene curuato arcu nubiu ex-
terminabunt: et ad certū locū insiliēt.
Et a perrosa ira plene mittent grand-
ines et scādescent in illos aqua maris: et
flumina cōcurrēt duriter. Cōtra illos
stabit spūs virtutis. et tanq̄ turbo ven-
ti diuidet illos et ad heremū p̄ducat oēs
terrā iniquitatis illoz: et malignitas euet-
tet sedes potentū.

VI

Eliz est sapiētia q̄ vires: et vir-
m prudens q̄ fortis. Audite ergo
reges et intelligite: discite iudi-
ces finiu terre. Prebete aures vos q̄ cō-
tinetis multitudines et placetis vobis
in turbis nationuz: qm̄ data est a dño
potestas vobis. et virtus ab altissimo. q̄
interrogabit opa v̄ra et cogitatōes scru-
tabit: qm̄ cū essetis ministri regni illius
nō recte iudicastis nec custodistis legē
iusticie: neq̄ p̄m voluntatē dei ambula-
stis. Horrede et cito apparebit vob: qm̄

iudiciū durissimū in his qui p̄sunt fiet
Exiguo enī cōcedit misericordia. poten-
tes aut potēter tormēta patient. Non
enim subtrahet p̄sonā cuiusq̄ deus qui
est omniū dñator. nec crebit magnitu-
dinē cuiusq̄: quoniā pusillū et magnū
ip̄e fecit: et equaliter est illi cura de om-
nibus. Fortioribus aut fortior instat
cruciatio. Ad vos ergo reges sunt hi ser-
mones mei: vt discatis sapiētiam et ne
excidatis. Qui enim custodierint iusti-
ciam iuste iudicabunt. et qui didicerint
iusta: inueniēt quid respondeāt. Cōcu-
piscite ergo sermones meos et diligite
illos: et habebitis disciplinam. Clara ē
et que nunq̄ marcessit sapiētia: et fa-
cile videt ab his qui diligūt eam: et in-
uenitur ab his qui querūt illam. Pre-
occupat qui se cōcupiscūt. vt illis lepri-
or ostēdat. Qui de luce vigilauerit ad il-
lam nō laborabit: assidentē enī illā fori-
bus suis inueniet. Cogitare ergo de il-
la sensus est cōsummatus. et q̄ vigila-
uerit p̄pter illā: cito erit securus. Qm̄
dignos se circūit ip̄a querēs: et in v̄ijs
suis ostendet se illis hilariter: et in oī p-
uidentia occurret illis. Initiū enī illi-
verissima est discipline concupiscentia.
Cura ergo discipline dilectio est: et di-
lectio custodia legū illius est. Custodi-
tio autem legū cōsummatio incorru-
ptionis est: an corruptio aut facit esse p-
ximū deo. Cōcupiscentia itaq̄ sapiētie
deducit ad regnū perpetuū. Si ergo de-
lectamini sedib et scēptis o reges po-
puli. diligite sapiētiam vt in perpetu-
um regnetis. Diligite lumen sapien-
tie: oēs qui pestis populis. Quid est au-
tem sapiētia et quemadmodū facta sit
referā. et nō abscondā a vobis sacramē-
ta dei: sed ab initio natiuitatis inuesti-
gabo. et ponā in lucē scientiam illius. et
nō p̄teribo veritatem. neq̄ cum inuidia
tabescente iter habebō. quoniam talis
homo non erit particeps sapiētie. Mul-
titudō autem sapiētium sanitas est
orbis terrarum. et rex sapiens populi
stabilimentuz est. Ergo accipite disci-

Sapientia

plinam per sermones meos: et proderit vobis.

VII

Am quidē et ego mortalis homo similis omnibus: et ex genere terreno illi? quod prior factus est et in ventre matris figuratus sum caro decē mensium tempore coagulatus sum in sanguine. ex semine hominis et delectamento somni veniēte. Et ego natus accepi comunē aerē. et in filio facta decidi terram: et primā vocē similem omnibus emisit ploras. In involuntatis nutritus sum et magnis curis. Nemo enim ex regibus aliud habuit natiuitatis initium. Unus ergo introitus est omnibus ad vitam et similis exitus. Propter hoc optavi et datus est mihi sensus. et inuocaui et venit in me spiritus sapientie. Et proposui illam regnis et seculis: et diuitias nihil esse dixi in comparatione illius. Nec comparavi illi lapidem preciosum. quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua. et tantum quantum lucrum estimabit argentum in conspectu illius. Super salutem et speciem dilexi illam et proposui pro luce habere illam: quoniam inextinguibile est lumen illius. Generavit autem mihi omnia bona pariter cum illa. et innumerabilis honestas per manus illius. et letatus sum in omnibus. quoniam ante cedebat me ista sapientia. et ignorabam quoniam bonorum omnium mater est. Quam sine fictione didici: et sine invidia comunico et honestate illius non abscondo. Insuper nitus enim thesaurus est hominibus. quo qui usi sunt: principes facti sunt amici dei: propter discipline dona commendati. Mihi autem dedit deus dicere ex sententia et presumere digna horum quae mihi dantur: quoniam ipse sapientie dux est. et sapientium emendator. In manu enim illius et nos et sermones nostri. et omnis sapientia et operum scientie disciplina. Ipse enim dedit mihi horum quae sunt scientiam veram ut sciam dispositionem orbis terrarum et virtutes elementorum: initium et consummationem et medietatem temporum. vicissitudinum permutationes. et consummationes temporum. et morum mutationes. diuisio-

nes temporum. anni cursus. et stellarum dispositiones. naturas animalium. et iras bestiarum. vim ventorum. et cogitationes hominum. differentias virgultorum. et virtutes radicum. et quaecumque sunt abscondita et improuisa dici. Dim enim artifex docuit me sapientia. Est enim in illa spiritus intelligentie sanctus. vnicus multiplex. subtilis. discretus. mobilis. incoinquinatus. certus. suavis. ammans bonum. acutus. qui nihil verat bonum facere. humanus. benignus. stabilis. certus. securus. omnem habens virtutem. omnia prospiciens. et quae capiat omnes spiritus intelligibiles: mundus. subtilis. Omnibus enim mobilibus mobilior est sapientia. Attingit autem vbique propter suam mundiciam. Clapores enim virtutis dei. et emanatio quedam est claritatis omnipotentis dei sinter. et ideo nihil iniquitatum in ea incurrit. Landores enim lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis. et imago bonitatis illius. Et cum sit vna: omnia potest. et in se permanens. omnia innouat. et per nationes in aethera sanctas se transfert. Amicus dei et prophetas constituit. Meminem enim diligit deus: nisi eum qui cum sapientia inhabitat. Est enim haec speciosior sole. et super omnem dispositionem stellarum. luci comparata inuenit prior. Illi succedit nox sapientiae autem non vincit malicia.

VIII

Attingit ergo a fine usque ad finem fortiter. et disponit omnia suaviter. Hanc amavi et exquisiui eam a iuuentute mea. et quasi siui spontaneam mihi eam assumere: et amator factus sum forme illius. Generositatem illius glorificat contubernium habens dei: sed et omnium dominus dilexit illam. Doctrinae enim est discipline dei et electrix operum illius. Et si diuitie appetunt in vita: quid sapientia locupletius quae operatur omnia. Si autem sensus operatur. quis horum quae sunt magis quam illa est artifex. Et si iusticia quis diligit: labores huius magnas habent virtutes. Sobrietatem enim et prudentiam docet. et iusticiam et virtutes quibus utilius nihil est in vita hominibus. Et si multitudinem scientie

desiderat quis: scit preterita et de futu-
ris estimat. scit perlucias sermonūz dis-
solutōes argumentoz. signa 7 mōstra
scit anteq̄ fiat: et euent⁹ ipmz seculoz
Proposui ergo hāc adducere mihi ad
cōuiuandū. loens qm̄ mecu cōmunicā-
bit de bonis. 7 erit allocutio cogitatōis
et tedij mei. Habelo ppter hanc clarita-
tem ad turbas. 7 honozē apud seniores
Iuuenis 7 acutus inueniat in iudicio
et in cōspectu potentū ā mirabilis ero.
et facies principū mirabunt me. Tacē-
tem me susinebūt: loquentē me respi-
cient. et sermocināte me plura: manus
ori suo imponēt. Preterea habeo per
hāc immortalitātē. et memoriā eternā
his q̄ post me futuri sunt relinqūā. Di-
sponā p̄pos 7 nationes mihi erūt sub-
dite. Timebūt me audiētes reges hor-
rendi. et in multitudine videloz bonus
7 in bello fortis. Intras in domū meā
quiescā cū illa. Nō enī habet amaritu-
dinē cōuersatio illius: nec tedij conui-
ctus illius: sed leticiā 7 gaudiū. Nec co-
gitās apud me 7 cōmemorās in corde
meo: qm̄ immortalis est in cogitatōne
sapia. et in amicitia illius delectatio bo-
na. et in opibz manūū illius honestas si-
ne defectōe. 7 in certamine leq̄le illius
sapientia. et p̄claritas in cōmunicatōne
sermonū ipsius: arcumibā querens. vt
mihi illā assumerē. Puer aut̄ erā inge-
niosus 7 fortis? sum aiaz bonā. Et cū ef-
sem magis bon⁹: veni ad corp⁹ incomq̄-
natū. Et vt sciuī qm̄ aliter nō possem
esse cōtinēs nisi de⁹ det. et hoc ipm̄ erat
summa sapia. scire cui⁹ esset hoc donuz
adij dñm 7 deprecatus sum illū 7 dixi ex
totis p̄cordijs meis.

IX

Eus patrū meoz 7 dñe mie q̄
d fecisti oīa verbo tuo. et sapientia
tua cōstituisi hoīem. vt dñare
tur creature q̄ a te facta est. vt disponat
orbem terrarū in equitate et iusticia. et
in directōne cordis iudiciū iudicet: da
mihi sedij tuarū assiricē sapiāz. et no-
li me reprobare a pueris tuis qm̄ seru⁹
tū sum egoz fili⁹ ancille tue: hō in fir-

mus et exigui t̄pis. et minor ad intelle-
ctum iudicij 7 legū. Et si q̄s erit p̄sum-
matus inter filios hoīm si abfuerit ab
illo sapia tua: in nihilū cōputabit. Tu
aut̄ elegisti me regē p̄plo tuo: et iudices
filioz tuoz 7 filiarū. Et dixisti me edifi-
care templū in mōte sancto tuo. 7 in ci-
uitate habitatōis tue altare similitudi-
nē tabernaculi sancti tui: qd̄ p̄parasti
ab initio. 7 tecū sapientia tua q̄ nouit o-
pera tua: q̄ et affuit tūc cū orbē terrarū
faceres: et sciebat qd̄ esset placituz ocu-
lis tuis. et quid directū in p̄ceptis tuis
Ditte illam de celis sanctis tuis: 7 a se-
de magnitudinis tue. vt mecu sit 7 me
cum laboret vt scia quid acceptū sit a-
pud te. Scit enī illa omnia 7 intelligit
et deducet me in operibus meis sobrie
et custodiet me in sua potētia. Et erūt
accepta opa mea. et disponā populū tu-
um iuste. et ero dignus sedium patris
mei. Quis enī hoīm poterit scire cōsili-
um dei? Aut q̄s poterit cogitare qd̄ ve-
lit deus? Cogitatōes enī mortalū ti-
mide. et incerte prudentie nosire. Cor-
pus enī quod corrumpit̄ aggrauat ani-
mam. et terrena inhabitatio deprimat
sensum multa cogitantem. Et difficile
estimamus que in terra sunt. et q̄ in p̄-
spectu sunt inuenimus cū labore. Que
in celis sunt aut̄: q̄s inuestigabit. Sen-
sum aut̄ tuū quis sciet nisi tu cederis
sapientiaz miseris spiritum sanctū tu-
um de altissimis. 7 si correcte sint semi-
te eoz qui sunt in terris. et que tibi pla-
cent didicerint hoīes. Nā per sapientia
sanati sunt quicūq̄ placuerint tibi do-
mine a principio.

X

Et illū qui primus formatus
h est a deo pater orbis terraz. cū
solus esset creatus custodivit.
et eduxit illū a delicto suo. Et eduxit il-
lum de limo terre. et dedit illi virtutes
cōtinendi omnia. Ab hac vt recessit in
iustus in ira sua: p̄ irā homicidij frater-
nitas deperijt. P̄opter quod cū aqua
deleret terrā sanauit iterum sapientia:
per cōtemptibile lignū iustū gubernās

Sapientia

Dec et in cōsensu superbie cū se natio-
nes extulissent scuit iustum. et cōser-
uauit sine querela deo. et in filijs mise-
ricordiā fortem custodit. Dec iustum a
pereuntibz impijs liberauit fugientes;
descendēte igne in pentapolim: quibz i
testimoniū nequitie fumigabunda cō-
stat deserta terra. et in certo tpe fructus
habētes arbores. et incredibilis aie me-
moriam stans figmentū salis. Sapientia
enī ptereuntes nō tū in hoc lapsi sunt
vt ignoraret bona: sed et in sapiētie sue
requirit hōibz memoriā: vt in his que
peccauerūt: nec latere potuissent. Sa-
piētia autē hos q se obseruat a doloribz
liberabit. Dec autē pfugū ire fratris ius-
tum deduxit p vias rectas. et oñdit il-
li regnū dei. et dedit illi sciam sanctorū.
Honestauit illū in laboribz: et cōpleuit
labores illi. In fraude circūuentiū
illū affuit illi: et honestū fecit illū. Lu-
stodiuit illū ab inimicis et a seductori-
bus tutauit illū. Et certamē forte de-
dit illi vt vinceret et sciret. qm̄ oīm po-
tentior est sapia. Dec venditū iustū nō
derelinq̄t sed a peccatoribz liberauit eū.
descenditq̄ cū illo in foueā et in vinculis
nō derelinq̄t illū. donec afferret illi sce-
perū regni. et potentiā aduersus eos q
eū deprimebāt. et mendaces oñdit qui
maculauerūt illū: et dedit illi claritates
eternā. Dec populū iustum et semē si-
ne querela liberauit a nationibus que
illum deprimebant. Intrauit in aiām
serui dei. et stetit cōtra reges horēdos
in portētis et signis. Et reddidit iustis
mercedē laborū suoz et deduxit illos in
via mirabili. et fuit illis in velamento
diei. et in luce stellarū p noctē. Et tran-
tulit illos p mare rubrū et transiuit il-
los p aquā nimā. Inimicos autē illoz
demersit in mare. et ab altitudine infe-
rozū eduxit illos. Ideo iusti tulerūt spo-
lia impioz. et decantauerūt dñe nomē
sanctum tuū. et victricem manū tuaz
laudauerūt pariter. Quoniā sapientia
aperuit os mutoz. et linguas infantū
fecit disertas.

XI

Iterit opa eoz i manibz pph-
te sancti. Iter fecerūt p deser-
ta q nō habitant et i locis deser-
tis fecerūt casas. Creterūt ptra hostes
et de inimicis se vindicauerūt. Siti-
erūt et inuocauerūt te. et data est illis aq̄
de petra altissima et req̄es sitis de lapi-
de duro. Per q enī penas passi sūt imi-
mici illoz. a defectōne potus sui. in eis cū
abundarent filij israel letati sunt. Per
hec cū illis deessent bene cū illis acum
est. Nā p fonte quidē sempiterni flumi-
nis humanū sanguinē dedisti iniustus
Qui cum minuerent in tractatōe in-
fantium occisorū. dedisti illis abundā-
tem aquā inspirate: ostendēs p sitim q
tunc fuit. quemadmodū tuos exalta-
res et aduersarios illoz necares. Cum
enim tentati sunt et quidē cum mule-
ricordia disciplinā accipiētes scierunt.
quemadmodū cum ira iudicati impij
tormenta paterent. Hos quidē tanq̄
pater monēs pbasti: illos autē tanq̄ du-
rus rex interrogās cōdemnasti. Absen-
tes enī pntes similiter torquebantur.
Duplex enī illos accepit tediū. et gemi-
tus cū memoria preteritorū. Cum enī
audirēt p sua tormēta bene secū agi. cō-
memorati sunt dñm: admirātes in fi-
nem exitus. Quē enim in expositione
paua plectū deriserūt: in finē euentus
mirati sunt. Nō sūt iustis faciēs: p co-
gitatōibz autē insensatis iniquitates il-
lozū. Qd quidē errantes colebāt mu-
tos serpentes et bestias supuacuas: im-
misisti illis multitudinē mutoz aialū
in vindictā: vt scirēt qz p que peccat qz
per hec et torquef. Nō enī impossibilis
erat omnipotēs manus tua que crea-
uit orbem terraz ex materia inuisa. im-
mittere illis multitudinē vrsorz aut au-
daces leones. aut noui generis ira ple-
nas et ignotas bestias. aut vaporē igne
um spirātes. aut fumi odorē pferentes
aut horēdas ab oculis scintillas emie-
tentes: quarū nō solū lesura poterat il-
los exterminare. sed et aspectus p timo-
rē occidere. Nā et sine his vno spiritu

nn ij

poterant occidi p̄secutionē passi ab ip̄is factis suis. et disp̄si p̄ spiritū virtutis tue: sed oīa in mēiura ⁊ numero ⁊ pondere disposuisti. Multū enī valere tibi soli superat semp̄ et virtuti brachij tui q̄s resistet: Quā tanq̄ momentū hāere. sic est ante te orbis terrarū et tanq̄ gutta rosis antelucani qui descendit in terrā. Et misereris oīm. q̄ oīa potes. ⁊ dissimulas peccata hominū p̄ penitentiā. Diligis enī omnia que sunt et nihil eorū odisti que fecisti: nec enī odens aliquid cōsumisti: aut fecisti. Quō aut̄ posset aliqd̄ p̄manere nisi tu voluisses. aut qd̄ a te vocatū nō esset: cōseruaretur. Parcis aut̄ oīb: qm̄ tua sunt domine. qui amas aīas.

XI

Q̄ bonus ⁊ suavis est dñe spiritus tuus in oīb. Ideoq̄ hos q̄ exerrāt p̄ib: corripis et de q̄bus peccat ammonēs: ⁊ alloqr̄is vt relicta malicia credāt in te dñe. Illos enī antiq̄s inhabitatores terre sancte tue quos exhoruisti: qm̄ odibilia opa tibi faciebant p̄ medicamine ⁊ sacrificia iniusta: et filioꝝ suoꝝ necatores sine misericordia. et comestores visterū hoim̄ et deuoratores sanguinis. et auctores parētes aīaz inauuliatariū p̄dere voluisti a medio sacramēto tuo. p̄ man' parētū n̄oꝝ: vt dignā p̄ciperet p̄grinationē p̄ueroꝝ dei: q̄ tibi oīm charior est terra. Sed et his tanq̄ hoib: peccisti. et misisti antecessores exercitus tui respas: vt illos paulatim exterminarent. Nō q̄ impotes eras in bello subijcere impios iustis: aut bestijs seuis. aut verbo duro simul exterminare. sed p̄tib: iudicās dabas locū penitētie. nō ignorans qm̄ nequā est natio eorū. et naturalis malicia ip̄oꝝ ⁊ qm̄ nō poterat mutari cogitatio illoꝝ in p̄petuū. Semen enī erat maledictū ab initio. Nec timēs aliquem veniā dabas peccatis illoꝝ. Quis enim dicet tibi: quid fecisti. Aut quis stabit p̄tra iudiciū tuū? Aut quis in cōspectu tuo veniet p̄index iniquoꝝ hominum? Aut quis tibi imputabit si

perierint nationes quas tu fecisti. Non est enim alius deus q̄ tu. cui cura est de omnibus: vt ostendas quoniā non iniuste iudicās iudicauis. Nec rex neq̄ tyrannus in p̄spectu tuo inquirēt de his quos perdidisti. Cum ergo sis iustus: iuste omnia disponis: p̄m q̄z qui nō debet puniri cōdemnas et exterū estimas a tua virtute. Virtus enim tua iusticie initium est. et ob hoc q̄ omniū dñs es omnib: te p̄cere facis. Virtutē enim ostendis tu. qui nō crederis esse in virtute cōsummatus. ⁊ hos qui te nesciūt in audacia traducis. Tu aut̄ dñator virtutis cū trāquillitate iudicās. et cū magna reuerentia disponis nos. Subest enī tibi cū volueris posse. Docuisti enī populū tuū p̄ talia opa: qm̄ oportet iustum esse humanū ⁊ bone spei fecisti filios tuos: qm̄ iudicās das locū in peccatis p̄nie. Si enī inimicos seruoꝝum tuoꝝ et debitos morti cū tanta crucia: si attentōe et liberaſti dans tempus ⁊ locū p̄ q̄ possent mutari a malicia cum quāta diligētia iudicasti filios tuos q̄rum parētib: iuramēta ⁊ p̄uentōes dedisti bonaz p̄missionū: Cum ergo das nobis disciplinā inimicos nostros multipliciter flagellas vt tonitratē tuā cogitemus iudicātes. et cum de nobis iudicatur speremus misericordiā tuā. Cū et illis qui in vita sua insensate et iniuste vixerūt: per hęc que coluerunt dedisti summa tormenta. Etenim in erroris via diutius errauerūt deos estimātes hęc que in animabus sunt superuacua infantū insensatoꝝ more viuētes. Propter hoc tāq̄ p̄ueris insensatis iudicium in derisum dedisti. Qui aut̄ in ludibrijs et increpationib: nō sunt correcti: dignū dei iudiciū expti sunt. In his enī que patiebant̄ moleste ferebāt in quib: patietes indignabantur. Per hęc quos putabant deos in ip̄is cū exterminarent̄ vidētes illū quē olim negabāt se nosse: verum deū agnouerūt. Propter qd̄ et firmis cōdemnatōis eorū veniet sup̄ illos.

XIII

Sapientia

Ani sunt aut omnes homines
in quibus non subest scia dei et de
his que videntur bona non po-
tuerunt intelligere eum quod est. neque opibus ac-
tendentes agnouerunt quod esset artifex: sicut
aut ignem. aut spiritum. aut citatum aerem. aut
gyrum stellarum. aut nimiam aquam. aut solem
et lunam rectores orbis terrarum deos pu-
tauerunt. Quorum et si specie delectati de-
os putauerunt: sciant quanto his dominator
eorum speciosior est. Speciei enim genera-
torum hec omnia constituit. Aut si virtute et o-
pera eorum mirati sunt: intelligant ab illis
quoniam quod hec fecit fortior est illis. Et magni-
tudine enim speciei et creature. cognoscibi-
liter poterit creator horum videri. Sed
tamen adhuc in his minor est quarela. Et hi
enim fortasse errant deum querentes et volen-
tes inuenire. Et enim cum in opibus illius con-
uersent: inquirunt et persuasus habent. quoniam
bona sunt que videntur. Iterum autem nec
his debet ignosci. Si ei tamen potuissent
scire: potest et estimare seculum. quod hu-
ius dominum non facilius inuenerunt. Infelices
autem sunt et inter mortuos ipsos il-
lorum est. quod appellauerunt deos opera manu
hominum: aurum et argentum artis inuentio-
nem. et similitudines animalium: aut lapidem inu-
tile opus manu antique. Aut si quis arti-
fex faber de silua lignum rectum secuerit. et
huius doctore eradat omnem corticem. et arte
sua usus diligenter fabricet vas inutile
in conversatione vite. reliquijs autem eius
opis ad preparationem escæ abutatur. et reli-
quum horum quod ad nullos usus facit. lignum
curvum et verticibus plenum sculpat dilige-
ter per vacuitatem suam. et per scientiam sue ar-
tis figuret illud. et assimilet illud ima-
gini hominis. aut alicui ex animalibus illud com-
paret: pliniens rubricam. et rubicundum
faciens fuce colore illius. et omnem macu-
lam quæ in illo est pliniens. et faciat ei di-
gnam habitationem. et in pariete ponens il-
lud. et confirmans ferro ne forte cadat. per-
spiciens illi sciens quoniam non potest adiuuare
se. Imago enim est. et opus est illi adiu-
torium. et de substantia sua. et de filiis suis
et de nuptijs. votum faciens inquit. Non

erubescit loqui cum illo qui sine anima est. et
per sanitate quidem infirmum deprecatur. et per
vita rogat mortuum. et in adiutorium in-
utile inuocat. et per itinere petit ab eo quod
ambulare non potest. et de acquirendo et
de operando et de omnium reuerentia petit ab
eo quod in omnibus est inutilis. XIII

Terium alius nauigare cogitans
i et per feros fluctus iter facere
incipiens: ligno portante se: fragi-
lius lignum inuocat. Illud enim cupiditas
acquirendi excogitauit: et artifex sapiens
tia fabricauit sua. Tunc autem pater pru-
dencia ab initio cuncta gubernat. quoniam de-
disti in mari viam. et inter fluctus se-
mitam firmissimam: ostendens quoniam potens
es ex omnibus sanare. etiam si sine rate
aliquis adeat mare. Sed ut non essent
vacua sapientie tue opera: propter hoc etiam
et exiguo ligno credunt homines animas suas
et transeunt es mare per arcam liberati
sunt. Sed et ab initio cum piræ superbi gi-
gantes: spes orbis terrarum ad ratam con-
tugiens: remisit seculo seminem naturarum
que manu tua erat gubernata. Benedi-
ctum est enim lignum per quod fit iusticia.
Per manus autem quod fit idolum maledi-
ctum est et ipsum. et qui fecit illud. quod il-
le quidem operatur est: illud autem cum esset fra-
gile. deus cognominatur est. Similiter
autem odio sunt deo. impius et impietas
eius. Et enim quod factum est cum illo qui
fecit. tormenta patietur. Propter hoc et
in idolis nationum non erit respectus quoniam
creature dei in odium facte sunt et in tem-
tationem anime hominum et in musculam
pedibus insipientium. In initium enim forni-
cationis est exquisitio idolorum. et ad in-
uentio illorum corruptio vite est. Neque
enim erat ab initio: neque erunt in perpetuum
Supercacitas enim hominum hec adinue-
nit in orbem terrarum. et ideo breuis illorum
finis est adinuentus. Acerto enim luctu
dolens pater rapti cito sibi filium fecit ima-
ginem: et illum quod tunc quasi homo mortuus fue-
rat. nunc tanquam deum colere cepit et constitu-
it inter seruos suos sacra et sacrificia.
Deinde interueniente tempore. qualescente

antiqua cōsuetudine. hic error tāq̄ lex
custoditus est. et tyrānoz imperio cole
bant figmēta. Et hos quos in palā ho
mines honorare n̄ poterāt p̄pter hoc q̄
lōge essent: a lōginquo figura eoz alla
ta euidētē imagine regis. quē honora
re volebāt fecerūt. vt illū qui aberat tā
q̄ p̄ntem coleret sua sollicitudine. Pro
uexit aut̄ ad hoz culturā ⁊ hos q̄ ignora
bant. artificū eximia diligētia. Ille enī
volēs plus placere illi q̄ se assumpsit e
labozauit arte sua vt similitudinē i me
lius figuraret. Multitudo aut̄ hoīm ab
ducta p̄ speciē opis: eū qui ante tps tā
q̄ homo honoratus fuerat nūc deū esti
mauerūt. Et hec fuit vite humane de
ceptio. qm̄ aut effectui aut regibz deser
uientes hoīes. incōmunicabile nomē la
pidibus ⁊ lignis imposuerūt. Et non
suffecerat errasse eos circa dei sciētiā
s̄ ⁊ in magno viuētes ⁊ scie bello: tot ⁊
tā magna mala pacē appellāt. Aut enī
filios suos sacrificātes. aut obscura sa
crificia faciētes aut ī sanie plenas vigili
as habentes neq; vitam neq; nuptias
mundas iā custodiūt: sed et alius aliū
p̄ inuidiā occidit. aut adulterāt ⁊ trīstat
et oīa cōmixta sunt. sanguis. homicidi
um. furtū et fictio. corruptio ⁊ infideli
tas. turbatio ⁊ p̄uiriū: tumultus. hono
rū dei imemoratio. aīaz inq̄natio. nati
uitatis immutatio. nuptiarū incōstan
tia. inordinatio mechie ⁊ impudicitie.
Infandoz enī idolorū cultura oīs mali
ca est ⁊ inītiū ⁊ finis. Aut enī dū letanē
infaniunt. aut certe fatigant̄ falsa. aut
viuūt iniuste. aut piurant cito. Dū enī
cōfidunt in idolis q̄ sunt sine aīa male
iurātes noceri nō sperant. Ultraq; er
go illis eueniēt digne: qm̄ male sense
rūt de deo attendētes idolis. et iuraue
runt iniuste in idolo p̄ternētes iustici
am. Nō enī iuramentū est virtus: sed
peccantiū pena p̄ambulat sp̄ in iustozū
p̄uaricationē.

XV

U aut̄ deus noster. suauis ⁊ ve
t rus es: patēs ⁊ in misericordia
dūponēs oīa. Etenī si peccauē

rimus tui sumus. sciētes magnitudi
nē tuā. et si non peccauerimus: scimus
qm̄ apud te sumus ⁊ putati. Nōsse enī
te ⁊ summata iusticia est. ⁊ scire iusticiā
et virtutē tuā. radix est immortalitatz.
Nō enī in errozē induxit nos hoīm ma
le artis excogitatio nec vmbra picture
laboz sine fructu. effigies sculpta p̄ vari
os colores. cuius aspectus dat insensa
to cōcupiscentiā. et diligit mortue ima
ginis effigiē sine aīa. Maloz amatores
digni sunt morte: q̄ sp̄m hnt in talibz
et q̄ faciūt illos. et q̄ diligūt. et q̄ colūt.
Sed et figulus mollē terrā premēs la
boriose fingit ad vsus n̄fos vnumq; q̄
vas. et de eodē luto fingit q̄ mūda sunt
in vsum vasa. et silt que his sunt p̄ra
ria. Hoz aut̄ vasoz q̄s sit vsus: audez ē
figulus. Et cū labore vano deus fingit
de eodē luto. ille q̄ pauloāte de terra fas
ctus fuerat. et post puillum reducit se
vñ acceptus est. repetitus aīe debitum
quā hatebat. Sed cura ē illi nō qz lato
raturus est: nec qm̄ breuis illi vita est:
sed cōcertat aurificibz et argētarijs. sed
et erarios imitat. et gloriā p̄feret. qm̄
res supuacuas fingit. Cinis est enī cor
eius et terra supuacua ip̄es illius et lu
to vilioz vita eius: qm̄ ignorauit qui se
fingit. et q̄ inspirauit illi aīam q̄ opaf.
et q̄ insufflauit ei sp̄ritū vitalē. Sed ⁊
estimauerūt lusum esse vitam nostrā.
et cōuersationem vite cōpositam ad lu
crum et oportere vndecunq; etiam ex
malo acquirere. Hic enim scit se super
oēs delinquere: q̄ ex terre materia fra
gilia vasa et sculptilia fingit. Dēs enī
insipiētes et inelices supra modū aīe
sue supbi sunt inimici p̄p̄i tui. et impe
rantes illi: quomā oīa idola nationū: de
os estimauerūt quibz neq; oculozū vi
sus est ad videndum. neq; nares ad p̄
cipiendū spiritum. neq; aures ad audi
endum: neq; digiti manuum ad tractā
dum: sed et pedes eoz pigri ad ambulā
dū. Nō enī fecit illos. ⁊ qui spiritū mu
tuatus est: is finxit illos. Nō enī sibi
filem hō poterit deū fingere. Cū enī sic

Sapientia

mortalis mortuum fingit manibus ini-
quis. Melior enim est ipse his quos colit: quia
ipse quidem virit cum esset mortalis: illi au-
tem nihil. Sed et aialia miserrima con-
sunt. Inmensata enim comparata his illis
sunt deteriora. Sed nec aspectu aliquis
ex his aialibus bona potest conspiciere. Et sus-
gerunt autem dei laudem et benedictio-
nem eius.

XVI

Propter hec et his similia passi-
m sunt vigne tormeta et per multi-
tudine bestiarum exterminati sunt
Pro quibus tormetis bene disposuisti po-
pulum tuum: quibus dedisti concupiscentiarum
delectamenti sui novum laporem escam parans
eis ortigometrâ. ut illi quidem concupiscerent
escam propter ea que illis ostensa et mis-
sa sunt. etiam a necessaria concupiscentia
auerterent. Hi autem in breui inopes
facti: novam gustaverunt escam. Oportebat
enim illis sine excusatione quidem superveni-
re interitum exercentibus tyrannidem: his
autem tamen ostendere quem modum inimi-
ci eorum exterminabant. Et enim cum illis
supvenit seiva bestiarum ira: morsibus per-
uersorum coluborum exterminabant. Sed
non in perpetuum tua ira permansit: sed ad cor-
reptionem in breui turbati sunt: signum ha-
bentes salutis. ad commemorationem man-
dati legis tue. Qui enim conversus est non
pro hoc quod videbat sanabatur: sed pro te omnium
salvatore. In hoc autem ostendisti inimi-
cis tuis: quia tu es qui liberas ab omni ma-
lo. Illos enim locustarum et muscarum
occiderunt morsus. et non est inuenta sani-
tas anime illorum: quia digni erant ab hu-
iusmodi exterminari. Filios autem tuos
nec draconum nec venenatorum vicerunt
tentas. Misericordia enim tua adveniens
sanabat illos. In memoria enim sermonum
tuorum exterminabant. et velociter sana-
bant: ne in altam incidere oblivionem non
possent tuorum adiutorio. Et enim neque
herba neque malagma sanavit eos sed tuus
domine sermo qui sanat omnia. Tu es domine qui
vite et mortis habes potestatem. et redu-
cis usque ad portas mortis et reducis. Non
autem occidit quidem per maliciam animam suam.

et cum exierit spiritus non revertetur. nec revo-
cabit animam que recepta est: sed tua manum
effugere impossibile est. Negantes enim
nosse te impium per fortitudinem brachii tui
flagellati sunt novis aquis et gradinibus
et fluviis persecutionis passus. et per ignem
consummati. Quod enim mirabile erat: in
aqua quae omnia extinguit: plus ignis valebat.
Unde enim orbis iustorum. Quodam enim
tempore manuetabatur ignis: ne comburerentur
que ad impios missa erant aialia. sed ut
ipsi videntes sciret: quoniam dei iudicio patitur
persecutionem. Et quodam tempore in aqua
supra virtutem ignis exardebatur undique.
ut iniquam terre nationem exterminaret.
Pro quibus angelorum escam nutriti popu-
lum tuum. et paratum panem de celo prestasti
illis sine labore. omne delectamentum
in se habentem: et omnis saporis suavita-
tem. Substantiam enim tuam et dulcedinem
tuam quam in filios habes ostendebas: et de-
seruiens uniuscuiusque voluntati. Ad quod
quisque volebat converterebatur. Nix autem et
glacies sustinebant vim ignis et non ta-
tescebatur: ut scirent quoniam fructus inimi-
corum exterminabat ignis ardens in gran-
dine et pluvia coruscans. Hoc autem iterum
ne nutrentur iusti. ignis etiam sue virtutis
oblitus est. Creatura enim tibi factori
deseruiens exardescit in tormentum ad-
versus iniustos. et levior fit ad benefa-
ciendum. per his qui in te confidunt. Propter
hoc et tunc omnia transfigurata omnium nutriti
gratie tue deseruiant ad voluntatem
eorum qui a te desiderati sunt: ut sciret filii
tui quos dilexisti dominus: quoniam non natiuitatis
fructus pascunt homines: sed sermo tuus
homines qui in te crediderint: conseruat. Quod
enim ab igne non poterat exterminari. sta-
tim ab exiguo radio solis calefactum ta-
tescebat. ut notum omnibus esset: quoniam oportet
prevenire solem ad benedictionem tuam.
et ad ortum lucis te adorare. Ingrati enim
spes tanquam hybernalis glacies tatescet et
disperiet tanquam aqua superflua.

Agna sunt enim iudicia XVII

m tua domine. et inenarrabilia verba
tua: propter hoc idisciplinate anime

errauerūt. Dū enī psuasuz hñt iniquo
pone dñari nāioni sancte; vinculis te
nebrarū 7 lōge noctis cōpediti. inclusi
sub tectis fugitiui. ppetue puidētie ia/
cuerūt. et dū putant se latere in obscu/
ris peccatis. tenebrosolo obliuionis vela
mento dūpsi sunt. pauētes horrēde. et
cū ammiratōne nimia pturbati. Neq;
enī q̄ cōtinebat illos spētica sine timo
re custodiebat. qm̄ sonit⁹ descendēs p/
turbabat illos. et psone tristes illis ap
parētes: pauorē illis pstabāt. Et ignis
quidē nulla vis poterat illis lumē pte/
re: nec tyderū limpide flāme illumina/
t. At illā noctē horrēdā. Appare
t illis subitanē ignis: timore ple
tus. 7 timore pcussi illius q̄ nō videba
tur faciei est: mabāt deteriora esse q̄ vi/
debanf. et magicē artis appositi erant
derilus. et sapietie gloria correptio cū
cōrumelia. Illi enī qui pmittebant ti/
mores et pturbatōnes expellere se ab
aia languete: hi cū derisu pleni timore
languēbāt. Nā 7 si nihil eos ex mōstris
pturbabat: trāsitu aialū 7 serpentū si
bilatōne cōmoti. tremēbūdi pibant. et
aerē quē nulla rōne q̄s effugere posset
negātes se videre. Frequēter enī poc/
cupāt pessima: redarguēte pscia. Cum
sit enī timida neq̄cia: data est i oim cō/
demnationē. Semp enī psumit seua
pturbata pscia. Nihil enī est timor ni/
si psumptonis adiutorū: pditio cogita
tionis auxilioz. Et dū ab intro minor
est expectatio: maiorē putat potentiaz
ei⁹ cause de q̄ tormentū pstat. Illi autē
q̄ in potentē venere noctē 7 ab infimis
et ab altissimis supuenientē. eundē so
nū dōrmietes aliqñ mōstroz exagita
banf timore. aliqñ aie deficiebāt tradu
ctōe. Subitanē enī illis 7 inspirat⁹ ti
mor supuenerat. Deinde si quisq; ex il
lis decidisset: custodiebat i carcere sine
ferro reclusus. Si enī rusticus q̄s erat
aut pastor. aut agri lator oparius poc/
cupat⁹ esset: ineffugibile sustinebat ne
cessitatē. Una enī catena tenebrarū oēs
erāt colligati. Siue sp̄s sibilans aut

inter spissos arborū ramos autū sonus
suavis. aut vis aque decurrentis nūmū
aut sonus validus precipitarū petrarū.
aut ludentium aianū curius inuisue.
aut mugietū valida bestiarū vox. aut re
sonās de altissimis mōtibus echo. deficiē
tes faciebat illos p timore. Dis enī oz
bis terrarū limpido illuminabaf lumie
et nō impedit opib; ptinebat. Solus
autē illis supposita erat grauis nox: ima
go tenebrarū q̄ superuentura illis erat.
Ipi ergo sibi erāt grauiorē tenebre.

Sanctis autē tuis ma XVIII

fama erat lux. 7 horū quidē vocē
inimici audiebāt: s; figurā nō
videbāt. Et quia nō et ipi eadem passi
erāt. magnificabāt te: 7 qui aū lesi erāt
qz nō ledebant. grās agebāt tibi. et vt
esset differentia: te deum petebāt. Pro/
pter qd̄ ignis ardentē columnā duce;
habuerūt ignote pie. et solē sine lesura
boni hospitiū pstitisti. Digni quide;
illi carere luce et pati carcerē tenebrarū;
q̄ inclusos custodiebāt filios tuos. per
quos incipiebāt incorruptū legi lumē
seculo dari. Cum cogitaret iustoz oc
cidere infantes. et vno exposito filio s;
liberato in traductōne illoz multitudi
nem filiozū abstulisti. et pariter illos p
didisti in aqua valida. Illa enī nox aū
cognita est a patrib; nris: vt vere scien
tes quib; iuramētis crediderūt anieq̄o
res essent. Suscepta est autē a populo
tuo sanitas quidē iustoz. iniustoz autē
exterminatio. Sicut enī lesisti aduer/
sarios nostros: sic et nos puocans ma
gnificasti. Absconse enī sacrificabant
iusti pueri bonoz: et iusticie legē in con
cordiam disposuerūt similiter bona et
mala percepturos iustos patri oim de/
cantātes laudes. Resonabat autē incō/
ueniēs inimicoz vox. et flebilis audie/
baf planctus ploratoz infantū. Simi
li autē pena seruus cū dño afflictus est.
et popularis homo regi similita passus.
Similiter ergo oēs vno nomine mor
tis mortuos habebant innumerabiles
Nec enī ad sepeliendū viui sufficiebāt

Sapientia

quando vno momento que erat preclarior natio illorum exterminata est. De oibz eni nō credētes ppter bñficia: tūc cū primū fuit exterminiuū primogenitorū sponderūt pplm dei se esse. Cū eni quietū silentiū cōtineret oīa ⁊ nox in suo cursu mediū iter haberet. oīpōtens sermo tu? dñe exiēs de celo a regalibz sedibus. durus debellator ī mediam exterminij terrā psiliuit: gladius acutus insinulatū imperiū tuū portās et stans repleuit oīa morte: et vsqz ad celū attingebat stans in terra. Tūc cōtinuo visus somniorū malozū turbaerūt illos ⁊ timores supuenēt insperati. Et al? alibi piectus semiuuius ppter quā moriebat cām demōstrabat mort? Visiones eni q̄ illos turbauerūt hęc p̄ monebāt ne inscīj quare mala patiebātur: perirent. Tetigit aut tunc ⁊ iustos tenratio mortis. ⁊ cōmotio in heremo facta est multitudinis: sed nō diu pmāsit ira tua. Prosperās eni homo sine q̄rela deprecari ppplis. pferens seruitutis sue scutū orationē: et per incensum deprecationē allegans resistit ire. et finem imposuit necessitati: ostendēs qm̄ tuus est famulus. Cicit aut turbas nō in virtute corporis nec armatura potēs: sed verbo illū qui se verabat subiecit iuramēta parentū et testamentū cōmemorans. Cum enim iam aceruatim cecidissent sup alterutrū mortui: interstitit: et amputauit impetū. et diuisit illā q̄ ad viuos ducebat viā. In veste enim ponderis quā habebat: tot? erat orbis terrarū: ⁊ parentū magnalia in q̄ttuoz ordinibz lapidū erāt sculpta. et magnificētia tua in diademate capitis illius scripta erat: his aut cessit q̄ exterminabat ⁊ hęc extimuit. Erat eni sola tentatio ire sufficiens.

XIX

Spījs aut vsqz ī nouissimū fine mia ira supuenit. Presciebat eni ⁊ futura illoz: qm̄ cum ipi pmisissent vt se educerēt. et cū magna sollicitudinē pmisissent illos psequerētur illos penitētie actus. Adhuc eni

inter manus habentes luctū. et deplorantes ad monumēta mortuoz. aliā sibi assumpserūt cogitatōz inscietie. ⁊ q̄s rogātes piecerāt: hos tanqz fugituos piequebant. Ducebat eni illos ad hęc finē digna necessitas: et hoz que acciderant cōmemorationē amittebant: vt q̄ deerāt tormētis. repletet punitio. et populus quidē tu? mirabiliter trāfiret illi autē nouā mortē inuenirēt. Quis eni creatura ad suū genus ab initio refugrabat deseruiēs tuis pceptis: vt pueri tui custodirēt illesi. Nā nubes casira eorū obūbrabat. ⁊ ex aq̄ q̄ ante erat terra arida apparuit. et in mari rubro via sine impedimēto. et cāpus germinās ⁊ profundo nimio p quē oīs natio trāsiuit q̄ tegebat tua manu vidētes tua mirabilia ⁊ mōstra. Tanqz eni equi de paue rūt escā: et tāqz agni exultauēt magnificātes te dñe q̄ liberaisti illos. Nemo res ei adhuc eoz q̄ in incolatu illoz facta fuerāt. quē admodū p natōe aialitū eduxit terra mulcas. et p piscibus eructauit fluius multitudinē ranaz. Nouissime aut viderūt nouā creaturā auium: cū abducti cōcupiscētia postulauerunt escas epulatois. In allocutione eni desiderij ascendit illis de mari ortis gometra. et verationes peccatoribz superuenerūt nō sine illis q̄ añ facta erāt argumētis p vim fluminū. Iuste eni patiebant scōm suas nequitias. Etenim detestabiliorē inhospitalitēz instituerunt. Alij quidē ignotos nō recipiebāt aduenas: alij aut hōnos hospites in seruitutē redigebāt. Et nō solū hęc sed et alius quidē respectus illoz erat: qm̄ inuiti recipiebāt extraneos. Qui aut cū leticia receperūt hos qui eisdē vsi erāt institutis: seuisimis affligerunt doloribus. Percussi sunt autem cecitate. sicut illi in foribz iusti cum subitaneis cooperti essent tenebris. Unusquisqz transitum ostij sui querebat. In se enim elementa dum conuertuntur: sicut in organo qualitatis sonus immutatur et omnia suum sonum custodiūt

Unde estimari ex ipoyisu certo potest.
Agrestia enim in aquatica couertebant.
et quecuq; erant natantia. in terra tra-
sibant. Ignis in aqua ualebat supra su-
am uirtute. et aqua extinguetis natu-
re obliuiscibat. Flame ecotrarario corru-
ptibiliu animaliu non vexauerunt carnes
coambulantiu: nec dissoluebant illam
que facile dissoluebat sicut glacies bo-
nam escam. In omnibus enim magni-
ficasti populu tuum dñe et honorasti.
et non desperisti. in omni tpe et in omni
loco assilens eis.

Explicit liber Sapietie. Incipit p-
logus libri Jesu filij syrach qui Eccle-
siasticus appellatur.

Ultoru nobis et magnozu
p lege et pphetas alioq; q se
m cuti sunt illos sapia demon-
strata est: in qb oportet lau-
dare israhel doctrine et sapietie causa: qz
non solu ipos loquentes necesse est esse
peritos: sed etia extraneos posse et di-
skentes et scribentes doctissimos fier.
Fluus meus iesus postq; se amplius de-
dit ad diligentia lectois legis et ppheta-
ru et alioz libroz q nobis a parentib; no-
stris traditi sunt. uoluit et ipe scribere
aliqd hoz q ad doctrina et sapietia pti-
nent ut desiderates discere et illoz piti-
fieri. magis magisq; attendat aio. et co-
firmant ad legitima uita. Hortor itaq;
uenire uos cu beniuolentia. et attentio-
re studio lectione facere. et uenia habe-
re in illis in quib; uidemur sequentes
imaginem sapie. et deficere in uerboz co-
positone. Nam deficiet uerba hebraica qn
fuerint translata ad altera lingua. Non
aut solu hec: sed et ipa lex et pphete. cete-
raq; alioz libroz non parua habent dif-
ferentia qn inter se dicunt. Nam in octa-
uo et tricesimo anno tpi; ptolomei
euergetis regis postq; pueni in egyptu
et cu multu tpi; ibi fuisset. inueni ibi
libros relictos non pue neq; cotemne-
de doctrine. Itaq; bonu et necessariu

putauit et ipe aliqua addere diligentia
et labore interpretandi libru istum. et
multa uigilia attuli doctrina in spacio
tpis ad illa que ad fine duunt librum
istum dare. et illis qui uolunt animu in-
tendere et discere quemadmodu opor-
teat instituire mores qui scdm legem
dñi. pposuerint uita agere.

Explicit prologus. Incipit liber
Ecclesiasticus Capitulu I

Rnis sapiē

tia a dño deo est. et cu
illo fuit temp. et est a n-
euu. Arenaz maris et
pluuie guttas et dies

seculi qs dinumerauit: Altitudine ce-
li et latitudine terre et pfundum abyssi
quis dimensus est. Sapietia dei pre-
cedente omnia quis inuestigauit: Pri-
or omniu creata est sapietia: et intelle-
ctus prudentie ab euo Fons sapietie
uerbu dei in excelsis. et ingressus illius
mandata eterna. Radix sapietie cui res
uelata est. et astutias illius qs agnouit
Disciplina sapietie cui reuelata est et
manifestata. et multiplicatione ingres-
sus illius quis intellexit: Unus est al-
tissimus. creator oim oipotēs. et rex po-
tens. et metuendus nimis: sedes sup
thronu illi et dominas deus. Ipe crea-
uit illa in spiritu sancto. et uidit et dinu-
merauit et mensus est. Et effudit illam
sup oia opera sua. et sup omnem carnem
fm datu suum. et prebet illa diligen-
tibus se. Timor dñi gloria et gloriatio et
leticia et corona exultatois. Timor dñi
delectadit cor. et dabit leticia et gaudi-
um in longine diez. Timentu dominu
bene erit in extremis. et in die defuncto-
nis sue benedicet. Dilectio dei honora-
bilis sapietia: quibus autez apparuerit
in visu. diligunt eam. in uisione et in
agnitione magnalium suorum. Initi-
um sapietie timor domini. et cum si-
delibus in pulua cocreatus est. et cum